

ního i přistěhovalců. V malebném prostředí je umístěno *Muzeum národního obrození*, situované v budově staré varněnské školy. Ale za návštěvu stojí, budete-li mít čas, i návštěva *Muzea dějin Varny let 1878–1944/1945* a *Muzeum nejnovějších dějin* i *Muzeum vojenské a námořní*. Ten, kdo se zajímá o přírodní vědy, by měl navštívit nejen *Mořské muzeum*, ale i *Přírodovědné muzeum*, nalézající se v Přímořském parku. Milovníci umění naleznou ve městě několik galerií, z nichž by měli vidět alespoň *Muzeum-galerii Georgi Velčeva* a *uměleckou galerii*, v níž se konají i koncerty. Ve městě za to stojí i návštěva starých římských lázní a na okraji Varny Mauzoleum Vladislava III. Jagellonského zvaného Varněčik, který padl v boji s Turky dne 10. XI. 1444, spojené i s muzeem bojové družby. V bitvě u Varny bojovali a našli smrt i bratříci, vedení hejtmanem Čejkou, kteří přitáhli ze Slovenska. Těch míst bych Vám mohl jmenovat ještě nejméně deset, ale upozorňuji alespoň na Aladža manastir (Skalní klášter) u Zlatých písků, Ilan tepe (Hadí vrch) ve Varně-Džanavaře a Pobitite kamni (Zkamenělý les), nalézající se ve větší vzdálenosti od centra. V sousedství základů časně křesťanské baziliky je pohřben prof. Hermenegild Škorpil, bratr prof. Karla Škorpila, který je pohřben na hradě Pliska, jehož význam v dějinách Prvního bulharského státu jako nejstaršího centra říše před sto lety prokázal. Na jmenované památníky i na bratry Hermenegilda a Karla Škorpily se zde doptáte v každém muzeu. A překvapí Vás, s jakou úctou zde hovoří o Česích, kteří zde působili po osvobození země z turecké poroby v roce 1878.

Každé pondělí v 17.00 hod. se na ulici sv. Kliment v č. 33 setkáte v klubovně „Svazu bulharsko-českého a slovenského

přátelství“, snad jediného činného svazu po rozbití železné opony, s česky hovořícími Bulhary různých profesí. Předsedou svazu, který se letos podílel i na přípravě mezinárodního VII. letního vědeckého setkání Varna 99', konaného na počest 140. výročí narození vysokomýtského rodáka, gymnazijního profesora Karla Škorpila, spoluzakladatele bulharské archeologie, paleografie, muzeologie a etnografie, je plastický chirurg doc. MUDr. Konstantin Trošev, CSc., absolvent lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Praze.

S díly Čechů se ve Varně setkáte na každém kroku. Mnohahektarový přímořský park i stromy ve varněnských ulicích jsou dílem zahradního architekta českého původu Antonína Nováka, který má v Přímořském parku svůj pomník. V Muzeu národního obrození jsou vystaveny akvarely Ing. Jindřicha Knoba, na kterých zachytil Varnu let 1912 a 1913. Letos bylo třicet akvarelů vystaveno na již zmíněné výstavě „Češi a Varna po osvobození“.

Zavítáte-li do Varny v červnu a červenci, můžete se stát pravidelnými návštěvníky mezinárodního Varněnského hudebního léta. Na tom letošním vystoupili při příležitosti 200. výročí narození A. S. Puškina komorní orchestr, sólisté a baletní mistři moskevského Velkého divadla.

Ludvík Skružný

Aquincum – všední a sváteční dny v Budapešti doby římské 19. 5. 2000 – 13. 8. 2000, Muzeum hlavního města Prahy

Zdařilým projektem mezinárodní spolupráce maďarských archeologů a českých pracovníků Muzea hlavního města Prahy je výstava Aquincum.

Výstava je založena na recentních nálezech z výzkumných archeologických prací v Budapešti. Jedná se především o odkryv římské základny obranné linie limes romanus tvořené třemi hlavními částmi: centrálním legionářským táborem elitní jednotky legie II. Adiutrix čítající kolem šesti tisíc mužů, vojenským městem – canabae a konečně městem civilním, tzv. municipiem, později nazývaném colonia.

Výstava je návštěvníkům předložena velmi srozumitelně, aniž by však zároveň utrpěla odbornost podání jak nalezených artefaktů, tak celkového kontextu římského prostředí, jež nutně podléhalo konfrontaci s odlišnou kulturou původního obyvatelstva dané oblasti. Od prvotních výkladů kontextu doby a rozdělení místního osídlení uvedených na počátku výstavy návštěvník postupuje k přehledně podaným jednotlivým složkám života obyvatel Aquinca, ať už šlo o samotné vojáky, doprovodné obchodníky a řemeslníky či o civilní obyvatelstvo zahrnující v sobě i rodiny vojáků. Expozice zahrnuje detailní popisy jednotlivých částí města a struktury římského vojska, ale zároveň i složky života všedního včetně módy – prolínání oděvu keltského s novou módou římských občanů, škálu předmětů denní potřeby (lahvičky na parfémy, spony, jehlice a různé šperky, hrací kostky, schránky na magický text,

skleněné nádoby i nádoby z keramiky a terra sigilata – porcelánu starověku apod.). Jsou zde vystaveny i umně rekonstruované varhany, jejichž kovové části se dobře zachovaly díky tomu, že podlehly požáru a tudíž jinak zasaženy nebyly. Příjemným zpestřením je i rekonstrukce římské jídelny a kuchyně. Dále návštěvník pokračuje přes artefakty zemědělského náčiní, mince, razidla, různé pečicí formy k náboženským předmětům (socha Jupitera Teutana, oltáře, roh hojnosti) a předmětům pohřebním, které zahrnují detaily pohřbů kostrových i žárových. Zajímavým exponátem je artefakt mumie mladé ženy ze 4. století n. l.

Aquincum není výstava rozsáhlá, která by se vyznačovala časovou náročností nebo potřebou předešlého historického vzdělání dané doby. Zahrnuje nicméně širokou škálu činností a předmětů denního života obyvatel města a jasně a přehledně je předkládá návštěvníkovi. Nepředvádí sled historických událostí, ale soustřeďuje se na jednotlivé oblasti každodenního života lidí na území dnešní Budy v době, kdy byla součástí římské říše. Ilustruje všední dny pořímtělého keltského kmene Eravisků i římských občanů usazených v Aquincu na pozadí římské materiální i duchovní kultury tehdejší doby.

Markéta Milerová